

עניינים תוכן

מבוא	2
פרק ראשון: דיוקנו של סוקרטס: האיש ופועלו הפילוסופי	3
השיטה הסוקראטית.....	8
פרק שני: האשמות נגד סוקרטס	9
פרק שלישי: מענה על האשמות פורמליות ובלתי פורמליות.	14
מענה על האשמות בלתי פורמליות.....	14
מענה על האשמות פורמליות.....	16
פרק רביעי: הערכה ביקורתית של האסטרטגיה של סוקרטס במשפט	17
דיון וסיכום	21
ביבליוגרפיה	23

מבוא

סוקרטס היה פילוסוף יווני אשר נחשב בעיני רבים לאבי הפילוסופיה המערבית. סוקרטס עצמו לא השאיר אחריו כתבים ועיקר הידע עליו מגיע אלינו מפילוסופים אחרים כמו אפלטון וכסנופון. סוקרטס עסק בעיקר בתורת המידות ובענייני ניהול המדינה והאזרחות במדינה. הוא ביקש למצוא את ההגדרות הנכונות בנושאי מוסר, כדי להכיר את הדרך הראויה לנהוג בעולם. הוא לא הטיף למשנה מסוימת אלא בעיקר הראה טעויות מחשבה וסתירות אשר קיימות בכל חברה בעולם, וגם באתונה. שיטה זו נקראה דו שיח דיאלקטי סוקראטי, והיא אחד הגורמים המאפיינים הבולטים שלו.

כאשר היה סוקרטס בן 70 הוא נשפט באשמה של כפירה באלים והשחתת המידות של בני הנוער. הוא ניהל בעצמו את ההגנה ונערך דיון אשר קשור להיבטים שונים של האשמות המשפט נגדו. הוא נמצא אשם והוצא להורג.

עבודה זו תבקש לעסוק באפולוגיה של נאום ההגנה של סוקרטס כפי שהוא הוצג על ידי אפלטון. ראשית אתאר את האיש ואת תפיסת עולמו הכללית כדי להבין את הדרך שבה הוא היה מתמודד עם טיעונים וכיצד הוא חווה את העולם. לאחר מכן אבחן את האשמות אשר הועלו נגדו ואת הדרך שבה הוא התמודד עם האשמות הללו. לבסוף אעסוק בתגובה שלו להחלטה בית המשפט ובדרך שבה הוא ראה את הצורך להגיב להאשמות הללו וכלפי אנשי אתונה בכלל.

שאלת המחקר:

במה הואשם סוקרטס במשפט וכיצד התמודד עם האשמות הללו ?

על מנת לענות על שאלת המחקר העבודה תחולק לכמה פרקים שונים. הפרק הראשון של העבודה יתאר את תפיסת העולם של סוקרטס ואת שיטת החקירה שלו, אשר תבוא לידי ביטוי במשפט עצמו. הפרק השני של העבודה יפרט את האישומים בהם הוא הואשם מבחינה פורמלית ומבחינה לא פורמלית. הפרק השלישי של העבודה יתאר כיצד הוא עונה על האישומים הללו מבחינה פורמלית ומבחינה לא פורמלית. הפרק הרביעי של העבודה יבקש לנתח את האסטרטגיה של סוקרטס במשפט ולהבין מדוע הוא פעל כפי שפעל ומדוע הגן על עצמו כפי שעשה.

פרק ראשון: דיוקנו של סוקרטס: האיש ופועלו הפילוסופי

סוקרטס היה פילוסוף יווני אשר חי בין השנים 469 ועד 399 בעיר אתונה שביוון. סוקרטס נחשב כיום לאחד מאבות הפילוסופיה המערבית וכל מי שפעל לפניו נקרא קדם סוקראטי, כדי להראות את האפקט הגדול שהגותו הפילוסופית של סוקרטס הביאה לעולם הפילוסופיה. סוקרטס היה בנו של סופרוניסקוס שהיה פסל מאתונה. בשנים הראשונות לחייו הוא למד את העבודה המסורתית של אביו

בתור המקצוע העתידי שלו בעצמו. פרטים נוספים על ילדותו ועל חייו בכלל לוקים מאוד בחסר אולם עולה הרושם כי סוקרטס קיבל חינוך יווני רגיל ולא חינוך אשר היה אמור להכין אותו לאורח חיים פילוסופי¹.

בשלב מאוחר יותר של חייו הוא החל להתעניין בעבודות של פילוסופים אחרים אשר פעלו במזנו, כמו זינו מאלאה או פרמניס. מרבית העדויות על פועלו וחייו של סוקרטס מגיע מקסנופון או מאפלטון וסביר להניח כי אף אחד מהם לא הציג תמונה מדויקת ושלמה של סוקרטס. סוקרטס עצמו לא השאיר חומר כתוב לאחריו, לפחות לא כזה אשר שרד והגיע אלינו כיום, ולכן אנו לא יכולים ללמוד לגביו באופן ישיר אלא חייבים להיעזר בדברים של אחרים, כדי להסיק מהם מסקנות בנוגע לחייו, אישיותו ומשנתו הפילוסופית². למרות בעייתיות זו, חלק מהחיבורים אשר נכתבו עליו נחשבים על ידי חלק מן החוקרים בתור תיאור עובדתי של המציאות.

כאשר סוקרטס התבגר הוא המשיך את העיסוק המשפחתי של אביו, אולם גם קיבל השכלה פורמלית במקצועות כמו גיאומטריה ואסטרונומיה. לפי התיאור של שלב זה בדיאלוג "פיידון", סוקרטס החל לעסוק במדעים בהתלהבות רבה ואמונה ביכולת של המדעים. לאחר זמן לא רב הוא הבין כי הקניית הידע היא הפעילות היחידה של העוסקים במדעים, ידע שהם לא יכולים להוכיח אותו בעצמם. לכן הוא החל בחיפוש ידע אמיתי של הסיבות והמניעים לדברים ושל הבנה אמיתית של מהו הדבר הטוב³.

במהלך ההתבגרות שלו סוקרטס התבלט בחיים באתונה בשל הרעיונות שלו והיכולת שלו לערער

¹ Cornelia Johanna Vogel. Who was Socrates? Journal of the History of Philosophy. 1.1963, 143-161.

Pp 143- 147

² Thomas C brickhouse. Nicholas D Smith, , The trail and execution of Socrates: sources and controversies, Oxford University Press; 1 edition, 2002. Pp 12-15

³ Thomas C brickhouse. Nicholas D Smith, , The trail and execution of Socrates: sources and controversies, Oxford University Press; 1 edition, 2002. Pp 12-15